

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@minedu.fi

Lausunto 13.11.2014

Viite: OKM 57/010/2014

AMEO-verkoston lausunto OKM:lle luonnoksesta hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4§:n muuttamisesta

Haluamme esittää AMEO-verkoston (ammatilliset erityisoppilaitokset) lausuntona yllämainittuun hallituksen esitykseen seuraavat asiat:

Ammatilliset erityisoppilaitokset toimivat valtakunnallisesti vahvassa kumppanuusyhteistyössä koko Suomen ammatillisen oppilaitosverkoston kanssa erityisopetuksen kehittämistyössä ja vastaavat vaikeimmin vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien ammatillisesta koulutuksesta.

Kukin AMEO-verkoston oppilaitos toimii omalla alueellaan ammatillisen erityisopetuksen kehittämis- ja osaamiskeskuksena tukien alueen erityisopiskelijoiden ammatillista kasvua. AMEO-oppilaitokset ovat kouluttaneet henkilökuntaansa ja valtio on panostanut huomattavasti erityisen tehtävän saaneiden oppilaitosten asiantuntijapalveluiden kehittämiseksi. Pelkona on, että **kehittämistyön kautta saavutettu osaaminen ja tulokset vaarantuvat, jos järjestäjäverkkoa kehitetään pelkästään taloudellisten ja laskennallisten lyhytaikaisten hyötyjen näkökulmasta**. Erityisoppilaitokset haluavat muistuttaa, että laskennallinen hyöty voidaan pitkällä ajanjaksolla saavuttaa myös nuorten elämänhallintaan liittyvien taitojen kehittymisen ja sitä kautta työelämään siirtymisen kautta.

Opiskelijan oikeusturvan kannalta on merkittävää, että hän saa päättötodistuksen oppilaitoksesta, johon on aikanaan hakeutunut. **Järjestämisluvan vuoden määräaikaaisuutta tulee pidentää kolmeen** vuoteen (samalla periaatteella kuin rahoituksen uudelleen määräytymiseen on rahoituslaissa ehdotettu pidempi siirtymäaika), jolloin opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa opintonsa loppuun sen koulutuksen järjestäjän oppilaitoksessa, jossa opinnot on aloitettu.

Näyttötutkintojärjestelmä

Näyttötutkintojärjestelmä on kehitetty ensisijaisesti aikuisväestön koulutustason kehittämisen näkökulmasta. **Elinikäisen oppimisen näkökulmasta kaikille kohderyhmille on taattava mahdollisuus kouluttautua uudelleen ja täydentää tai päivittää ammatillista osaamistaan.**

Vamman tai sairauden vuoksi opiskelijan on usein likimain mahdotonta antaa sellainen näyttö osaamisestaan, joka on edellytyksenä tutkinnon osan hyväksymiselle tutkintotoimikunnissa. **Järjestelmä ei tunne tutkinnon osien mukauttamista erityisopiskelijaa varten eikä sitä ole mahdollista tehdä henkilökohtaistamisen yhteydessä.** Useimmiten erityisopiskelijat voivat osallistua vain näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen, mutta tutkinnon suorittamisvaihe ei tule todennetuksi työelämässä kolmikantaisesti arvioitavassa tutkintotilaisuudessa.

Järjestämisluvassa tulisi mahdollistaa erityisoppilaitoksille myös aikuisten erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden osallistuminen näyttötutkintoihin valmistavaan koulutukseen. Mikäli vain nuorilla perusopetuksen päättävillä on mahdollisuus hakeutua ammatilliseen peruskoulutukseen, jäävät työelämässä muutoinkin huonossa asemassa olevat tai aikuisena vammautuneet tai sairastuneet erityistä tukea tarvitsevat työntekijät kaikkein heikoimpaan asemaan. Tutkintotodistus ei välttämättä ole ainut tae työllistymiselle. Usein riittää työn kannalta oleellisten taitojen hallinta, joka voidaan saavuttaa näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa. Järjestämisluvassa tulisi mahdollistaa liikkumavara eri toteutusmuotojen välillä, jolloin erityisoppilaitosten osalta **yhdessä järjestämisluvassa tulisi määrätä opetuksen toteutusmahdollisuus nuorten peruskoulutukseen sekä myös lisä- ja oppisopimuskoulutukseen.**

Tiina Meriläinen
Ameo-verkoston johtoryhmän puheenjohtaja
tiina.merilainen@validia.fi
040 728 2547